

TOMÍK

Časopis turistických oddílů mládeže

DUBEN 2020

VEVERK VOLÁ SOKOLA

V půlce března jsme se jako dobrovolníci přidali k šití roušek. Sehnali jsme si materiál, vymysleli technologii, jak jich udělat za krátký čas co nejvíc, nakoupili vybavení a s městem dohodli prostory a jejich využití. Svolali jsme známé a kamarády (využili jsme i mladých mezinárodních sil ze Škoda Auto) a během čtyř dnů vyrobili, nabalíčkovali a hasičům předali **6340 ks** roušek z filtrační látky. Byly určeny pro místní sestřičky, policisty, hasiče a dobrovolníky.

A co jsme si z toho odnesli? Opět se potvrdilo, že oddílové děti, a lidé kolem nich, mají něco navíc, umí jít na pomoc, když je třeba. Že organizační zkušenosti z „pouhých“ výprav a táborů často zvalcují panující chaos nebo nicnedělání i na oficiálnějších úrovních. Že tužení charakteru, zodpovědnosti a závazku vůči skupině v mnohých oddílových hříčkách, které dětem připravujeme, nese své ovoce právě v době, kdy „teče do bot“. Zkrátka, že přínos turistických oddílů nemusí být vždy

okamžitě hmatatelný. O to výraznější ale je v dobách, jak je třeba tato. A na tom jsme se shodli s ostatními vedoucími napříč oddíly i kraji.

Držíme palce všem, nejen tomíkům, skautům, ligistům a ostatním. Dovedou se k mnohému postavit čelem, dovedou přiložit ruku k dílu.

P.S.: Mimo oddílové členy (aktuální i bývalé) byly obecně nejsilnější dobrovolnickou úderkou maminky, kterým tímto skládáme hold. Akce byla i vskutku mezinárodní, protože na naši výzvu dorazili ze Škoda Auto Trainee pomocníci mnoha národností – mimo Čechů a Slováků i Litevec, Portugalec, Bosňan, Turek, Portugalec i Ind.

To je tak: když veverk sokola zavolá, sleť se mu na pomoc celá mezinárodní letka!

Díky všem,

Matěj Chour,

TOM Veverk,

Brandýs nad Labem

OBSAH

duben 2020

- str. 4 Jak jsme šili roušky, *Tomáš Fúsek*
- str. 5 Divný čas bezčasí,
Václava Hušková
Poklady z archivu,
Zdena Formánková
Papřsek šije roušky,
Karel Závadský
- str. 6 TOM Kadet v době koronavirové
Lenka Kejklíčková
Velikonoční králík,
Regina Böhmová
- str. 7 Bobří výprava do Českého
krasu, *Sabina Kudláčková*
- str. 8 Tomíci z Komety jedou dál,
Zdena Novotná
Hra Nalož si!, *Ivo Skoček*
Anežka Klabanová
Hořcová výzva,
Anežka Klabanová
- str. 9 Internetový turistický závod,
Klára Buncová, Andrea Fúsková
Tomíci v přírodě, *Ota Müller,*
- str. 10 Sněm v Olomouci,
Regina Böhmová
- str. 12 Lyžování ve Ski Amadé,
Tom Weicht
Benecko 2020, *Milan Hrstka*
- str. 13 Sněžour v Jizerských horách,
Zdeněk Vejrosta
- str. 14 Pstruží a jeho okolí,
Pavla Skotnicová, ton
- str. 15 Tip na výpravu,
Eso není noční můrou
Vratislav Florián
- str. 16 Nosil mlynář ponožky?,
Staňáci brigádníčili v Janově,
Ondra Šejtka
- str. 17 Kadaoběžkobus, *Adam Weicht*
Ledové království, *Hana Paňáková*
- str. 18 Přespávačka Sluníček,
Štěpánka Miklová
Jarní uklízení v Dědově,
Marek Kuskov
- str. 19 Státnický summit v Mezholezích,
Kateřina Frdlíková
Vejši se prohnali ledovou Prahou,
Jan Schejbal
- str. 20 Týpí jako domov, *Martin Pejša*
- str. 21 Mikešovo nožobraní, *Jiří Lukeš*
- str. 22 Karel Absolon, *Petr Teringl,*
Jitka Zítová
- str. 23 Fenomén Vandrovni knížky,
Kadet blahopřeje!
Přání Líba Valentové,
Peter Schovajsa, Tomáš Novotný
- str. 25 Zprávy z ústředí,
Tomáš Novotný
- str. 26 Ohlasy, Vltavský papřsek pomáhá,
Zdeněk Vejrosta,
- str. 27 To to letí..., *Tom Weicht*

Dubnový Tomík je plný roušek.

Stejně jako naše životy, které se před necelými dvěma měsíci zásadně proměnily. To, co jsme si nedovedli představit ani v nejfantasknějším snu, to se stalo realitou. Nemá cenu to ale omílat dokola. Co naopak cenu má? Zatnout zuby a čekat. S netrpělivostí, ale nadějí a vírou, že třeba klapnou tábory. I ty v červenci. A když ne v červenci, tak...tak v srpnu. Že jste jezdili vždy jen v červenci a že to v srpnu nejde? To je velká škoda, ale jedna vlašťovička jaro nedělá. Vyjde to za rok!

(A nedalo by se tedy, vracím se ještě k těm červencovým, přemýšlet o krátkém soustředění, pěšárně, vodácké výpravě? S pár staršími? Že ani to nejde? Pak připravujeme skvělý start oddílu na září!). Doba je každopádně dynamická. Co platí dnes, je zítra zastaralé. V době, kdy budete číst tyto řádky, může být s tábory jasněji. Ale taky nemusí...

Cenu má též udržovat kontakt s přáteli, oddílovými i těmi ostatními. Kdopak z nás si vzpomněl na zakládající členy svého oddílu, na nestory? Pokud ne, dá se to ještě napravit. Zdá se, že na to bude spousta času.

Těšme se. To má taky cenu. Těšme se na otevřené hranice, na nové knížky, na zahrádku hospody s jedním správně oroseným, na den, kdy nám nebudou ústa odírat roušky. Těšme se na oddílová dítká, ona se jistě těší na nás. Těšme se nakonec i na naše nové chalupy. Na tu ve Frýdlantu, co jí říkáme Pstruží a taky na Rožmberk, který má před sebou poslední rok svého budování a který roste do krásy.

Těšme se i z toho, kolik tomíků a tomíček z našeho spolku konalo v poslední době dobré a nápadité věci. Číslo, které máte v ruce, je takových příkladů plné.

Tomáš Novotný

JEN KLID, MATKO, ŽÁDNÉ SPALNÍČKY, POUHÁ CHŘIPKA!

Jak jsme šili roušky

Je mnoho těch, kdo v této době nezištně pomáhají potřebným. Ve větších městech nakupují potraviny seniorům, jiní v malých skupinách hlídají děti zdravotníkům.

U nás, v Mikulášovicích, na severu republiky, na hranicích s Německem, bylo potřeba rychle zajistit ochranné roušky pro všechny obyvatele města. Mnoho lidí bylo postaveno před velký problém. Vedení města chtělo zajistit každému obyvatele města alespoň jednu textilní roušku. Proto se několik vedoucích z TOM Stopaři Mikulášovice pustilo do šití.

Zprvu se jednalo se pouze o dvě rodiny, pak se přidaly další. **Parta tomíků v rekordním čase několika málo dní ušila tři tisíce kusů ochranných roušek.** Přednostně jsme zásobovali místní zdravotníky, zubaře, obsluhující personál v obchodech, poštu a v neposlední řadě seniory ve městě.

Celá spontánní akce byla možná nejen díky podpoře vedení města, ale také díky firmě MK Lůžkoviny, která nezištně dodala materiál na výrobu roušek. Majitel restaurace U Vládarů nás všechny bezplatně nakrmil. Od práce jsme si odskočili snad jen zaběhat nebo si odzávodit virtuální internetový turistický závod a šilo se dál. Dobrou náladu nám dodali ti, co roušky průběžně dostávali. Prostřednictvím SMS nám děkovali a přáli hodně sil.

Co k tomu dodat? Děti se zapojily do mnohahodinové, smysluplné práce. Děvčata se předháněla, která bude umět dříve obsluhovat ten či onen šicí stroj. Pro všechny to byla určitě zajímavá zkušenost. Na druhou stranu si všichni přejeme, abychom své síly mohli nasměrovat k jiným, příjemnějším aktivitám.

*Tomáš Fúsek,
TOM Stopaři, Mikulášovice*

Milá psaní přišla na ústředí od našich vedoucích a nestorů. Potěšeně reagovali na povzbuzující dopis od náčelníka. Nás moc potěšilo, že jsou všichni v dobré náladě, programu mají plno, vyrazí na procházky, šijí roušky, třídí oddílový archiv a fotky, sbírají březovou kůru na fakule a nepropadají chmurným myšlenkám. Dva dopisy si můžete přečíst i vy.

Divný čas bezčasí

Bydlíme v domě, kde je asi 800 obyvatel, polovina je vyššího věku. Takže jsem nejdřív šila roušky a taky se s jedním sousedem střídám v dezinfekci společných prostorů. Mezitím se plácám mezi úvahami, jak dlouho tohle může trvat a jestli bude vůbec možné mít tábor. K tomu to divné bezčasí: který je vlastně dnes den a datum? Všechno má tendenci splývat.

Tento týden jsem usoudila, že smůla a březová kůra na fakule se bude hodit třeba i příští rok. V rámci povolené osamělé zdravotní procházky ve dvou občas sedneme s mužem na kolo a zajedeme do lesa. Tak hluboko, aby nikomu neublížilo, když sundáme roušku a dýcháme neufuněný vzduch.

Nuda se zatím nedostavuje, takže dnes kreslit ani háčkovat nebudu, ale nějaké hořce přece jen posílám. Vybírání ale bylo příjemné. Hořce jsou rakouské a kdoví, kdy se tam zase podíváme.

Hořcová výzva přijde jako na zavolanou pro děti. Jejich mamky jsou uhoštěné. Pokud si vzaly pečování, přidělaly si práci vařením, při kterém si nadělají práci další. A pokud si vzaly práci domů, obvykle ji dělají v noci a protože v obou případech je třeba nahradit školu a udržet děti doma.

Teď, když smíme chodit po venku jen po dvou, vídám častěji než dříve ty jediné povolené skupiny – rodiny pohromadě, včetně tatínek, na procházce. I ty špatné doby mohou mít své lepší stránky.

Václava Unčida Hušková,
TOM Pěšinky a Ostříž,
Hradec Králové

Ahoj, Tomáši, ahojte všichni vespolek! Díky za dopis a rady pro pobavení. Jak prožívám tuto dobu epidemie a co dělám? Vzhledem k svému věku sedím doma a ani mě nebaví samotnou chodit ven, třeba na procházky parkem, když nemám žádný cíl. Ale nenudím se, přebírám všechny kroniky a filmy a všechno, co jsem za posledních 65 let ukládala do archivu a objevuju některé poklady, na které jsem třeba zapomněla.

Potřebovala bych ale alespoň 2 měsíce karantény, než to všechno přeberu. Vracím se tak do mladých let a sama žasnu, co jsem toho viděla, poznala, kolik jsem toho nachodila atd. Prakticky všechno s mládeží, která i teď má schůzky přes internet. Když srovnávám práci oddílu dřív a nyní, nestačím se divit. Nejde jen o to, že nebyly mobily, internet, ale třeba také, že jsme si museli sami na všechno vydělat – třeba sběrem, prodejem tisku, jahodovými brigádami, pořádáním bleších trhů a bazarů knih, sběrem žaludů a kaštanů atd. Nebo i tábory.

O jednom z nich, který skončil pár dní před okupací, je napsaná celá kniha **Beskydská smůla aneb Čiňanovy vzdechy**, nad kterou se i dnes od srdce směji. Bývaly to časy. A tak mne napadá, jestli vyjde nějaké koronavirové číslo Tomíka, že by možná nějaká ta kapitola z knihy v něm mohla být. Co vy na to?

A ještě jedna dětská říkanka (říká se, že staří jsou jak malé děti).

Najít hořec v přírodě
to je jako najít poklad.
Mít vyšívku hořec na sobě
je pro člověka velký klad.
Dnes koronavirus se objevil,
ale my se nedáme.
Máme ještě hodně sil,
karanténu přechkáme.
Na schůzkách přes internet
hořcovou výzvu plníme,
ať jsi mlád anebo kmet,
jistě se nenudíme.
Čekají nás ještě velké zkoušky,
ale i ty překonáme.
Nosíme sice všichni roušky,
elánu však hodně máme.
Ještě jednou všechny zdravím a přeji
vám tuto epidemii ve zdraví překonat. Nabírejte sílu, bude nás čekat mnoho práce.

Zdena Formánková-Sisi,
TOM Robinsoni,
Poděbrady

TOM Paprsek šije roušky

TOM Paprsek v tom jede taky. Myslím tím akci Šije celé Česko! Kromě chození do práce a každodenního cestování za mamkou (86 let) s nákupem šijeme se Salgou roušky pro kamarády, co to neumí.

Vedení máme jednak na hranicích – náš Radek u policie, u hasičů slouží skoro obden Noha, v nemocnici je pořád naše sestřička u miminek Vichřice. Agü, byla po návratu ze studijního pobytu ve Španělsku v domácí karanténě. A tak by se dalo u všech něco najít.

Jsme na tom, myslím, všichni velmi podobně. Přeji všem, ať se vám koronavirus vyhýbá a držte se!

Karel Závadský-Hroch,
TOM Paprsek, Ostrava

TOM Kadet v době koronavirové

I na činnost oddílu TOM Kadet dopadla protivirová opatření a pravidelná společná činnost musela být přerušena. Výpravy na vodu jsou odvolány, výhled na další výlety nejistý. Přesto však nezahálíme!

V březnu jsme se pustili do zahřívací hry *Nalož si!*, kterou vyhlásila asociace. 10 dnů a 19 úkolů, které nám pomohly zpestřit pobyt doma. Šili jsme si roušky, skládali origami, dřepovali, hráli deskové a karetní hry a hlavně se těšili na 1. duben. To totiž vypukla velká hra Hořcová výzva, do které se zapojují oddíly po celé republice. Je to šest týdnů plných zábavy a dobrodružství. Ráno se otužujeme, dáváme si rozcvičky, dopoledne trávíme čas nad učebnicemi a cpeme do hlavy všechno, co ty znalosti a vědomosti, které nám nemohou sdělit ve škole.

Odpoledne nasadíme roušky a vyrážíme do okolí pozorovat přírodu, zkoumáme rostliny, určujeme brouky, koukáme na měsíc a spousty dalších aktivit. Také nezapomínáme pomáhat s domácími pracemi a občas i uvaříme. Co na tom, že u toho nemůžeme být pospolu. Alespoň konečně zhodnotíme hodiny strávené nad počítačem. Využijeme je k chatům s kamarády a třeba se i zapojíme do online turistického závodu.

V karanténě sice nezahálíme, ale už se moc těšíme, až skončí a my společně vy-

razíme na schůzky a výpravy. Snad nám situace umožní vynahradit si zameškané zážitky na letním táboře.

Přejeme všem oddílům brzký návrat k pestré činnosti. Pevné nervy a hodně zdraví přejí Kadeti.

Lenka Kejklíčková,
TOM Kadet, Červený Kostelec

Velikonoční králík

Každý rok pořádáme pro děti výlet s názvem *Hon na velikonočního králíka*. Bohužel, v této době nemůžeme pořádát žádný výlet. Ale na druhou stranu psychologové rádi vyrazit do přírody a mít nějaký cíl. A tak jsme nachystali klasickou cestu za pokladem. Děti plnily různé úkoly, až se dostaly k odměně. Samozřejmě jsme museli dodržet veškerá opatření týkající se karantény. Každý se přihlásil přes mail a oznámil dobu, kdy vyrazí a teprve potom dostal informace, kde cesta začíná a co mají hledat. A podle fotek a příznivých ohlasů, které účastníci posílali, se i takto uzpůsobená cesta účastníkům líbila.

Regina Böhmová,
TOM Rokytná, Brno

Bobří výprava do Českého krasu

Byl březen, pátek a třináctého k tomu, když se náš oddíl vydal na svoji zatím poslední výpravu. Počet účastníků byl skromný: 10 dětí, 2 instruktoři, 3 dospělí a pes.

Vybrali jsme zajímavou trasu po Českém krasu. Nejprve jsme navštívili přírodní rezervaci Kobyla, kde jsme si prohlédli jeskyně a řádně se umazali. Pokračovali jsme směrem na Koněpruské jeskyně. Výhled na místní lomy jsme měli sami pro sebe. Menší členy výpravy na vyhlídce málem odfoukl vítr. Z vyhlídky jsme pokračovali bahnitým sešupem. Po krátké svačinové pauze jsme vyrazili k Národní přírodní památce Kotýz, kde jsme objevili Aksamitovu bránu, nejpozoruhodnější krasový jev v národním parku. Od brány pak opět klouzavým bahnitým kopcem dolů až do Havlíčkova Mlýna, k místní studánce. Prošli jsme malou obec a po silničním výšlapu následoval poslední výšlap před obědem, na Koukolovu horu.

Na Koukolovce bylo možné rozdělát oheň a dát si oběd. Po obědové pauzičce byl čas na hraní schovky míčku pod šátky. Značně vyřízení jsme absolvovali poslední část výšlapu ke kapli sv. Blažeje na Koukolovce.

Bylo potřeba trochu pozměnit plány a nabrat nový směr na Popovice. Při cestě jsme hráli slovní hru. Podle pravidel nesměl nikdo vyslovit tři slova – *ano, ne, jo*. Kdo pravidlo porušil, musel dělat dřepy. Hru jsme museli předčasně ukončit, ale hodně jsme si zacvičili. Cesta z kopce utíkala rychle a na poslední louce nás čekalo ještě její zrychlení, válením sudů z kopce dolů.

Čekání na vlak zpět do Berouna nám zkrátila poslední svačinka. Za skvělou výpravu plnou zábavy a smíchu děkujeme Ptákoví a Custerovi.

*Sabina Kudláčková,
TOM Bobr, Beroun*

Tomíci z Komety jedou dál

Všechny zimní akce se nám podařilo realizovat v plném rozsahu, jak byly naplánované. Velký podíl má na tom skutečnost, že i v tak mizerné zimě jsme měli štěstí na počasí. Pokaždé, když jsme byli na horách, se podmínky natolik zlepšily, že jsme nemuseli akci rušit nebo volit náhradní program.

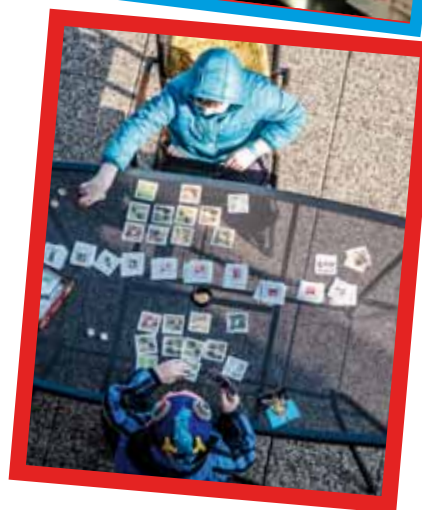
Připravujeme letní tábor pro rodiče s dětmi a výpravu pro starší členy. Obě akce mají proběhnout v srpnu. Potíž je v tom, že se všichni sichrují a požadují dopředu dost velké zálohy. Proto máme od Komety i nějaké zápůjčky.

Současná situace nám znemožnila věnovat se turistickým závodům. Potom, co jsme ukončili spolupráci se ZŠ Kotlařská v Brně-střed, se nám podařilo sehnat novou základnu v Brně-Bystřici na ZŠ Vejrostova. Zájem dětí a některých rodičů o turistické závody je velký. Proto jsme se už loni zapojili do akce „Turistický závod do škol“. Kromě klasického TZ jsme uspořádali i dva závody pro školu.

Letos jsme měli na první pololetí naplánováno několik závodů. Jako doplňkovou činnost jsme přihlásili děti na Orelskou běžeckou ligu. Z toho se nám podařilo uskutečnit 3. března jen jeden závod pro školu. Teď některé děti včetně dvou tatínek zkouší internetový TZ. Ale většina dětí si na něj netroufá. Už se moc těším na setkání nestorů. Věřím, že ho přece jenom někdy uskutečníme.

Závěrem bych chtěla poděkovat Asociaci TOM za velkou podporu, kterou oddílům pro práci s dětmi poskytují.

*Zdena Novotná,
TOM Kometa, Brno*

Hra Nalož si!

Deset dní, devatenáct úkolů, **1 253 účastníků** a nespočet zážitků. To je v číslech hra z dílny Hopa a Youryho ze Zlatých šípů, která od 18. do 28.3.2020 běžela v domácnostech v celé republice, ale i v zahraničí, navzdory době koronavirové. Zúčastnili se jí jak tomíci, tak i veřejnost, celé školní třídy, sousedé tomíků atd.

Sláva všem, kteří si naložili, ale také rodičům a prarodičům, kteří s nákladem pomáhali! Tleskáme za vytrvalost a odhodlání při plnění úkolů, protože některé z nich, jako třeba studená sprcha nebo neotvírání dveří nebyly věru jednoduché. Díky vám za účast! Nenechte se otrávit nelehkou dobou a nakládejte si, třeba v Hořcově výzvě!

Ivo Hop Skoček, Anežka Klabanová

Hořcová výzva 2020

Hořcová výzva během dubna jede na plné obrátky. I v této netradiční virové době. V domácnostech tomíků se od 1. dubna plní mnoho různorodých úkolů. Děti pěstují řeřichu, perou a žehlí prádlo, maminky hrají kimovku a tatínci pečou dobroty ve tvaru hořce. Všichni strkají nohy do ledových potoků, vylévají si každou hodinu sklenici vody na hlavu, lezou na stromy, nosí naruby oblečení, vyhýbají se cukru a večer pořádají karaoke show.

Na email chodí Tomkovi Hurtovi stovky ba tisíce jarních fotografií do fotografické soutěže. Na ústředí tomíků v Roztokách se slétávají dopisní obálky a pohledy s veršovanými textíky. Je to totiž také jeden ze sta úkolů, které do 17. května 2020 tomíci v rámci hry plní. Některé povedené básničky si můžete přečíst na straně 26.

Hru hraje přes 2 000 hráčů ze 75 oddílů a stále hráči přibývají. Letos se mohli zapojit i přátelé oddílů, sourozenci, prarodiče a další blízcí. Všichni do toho jdou s velkou vervou. Jsme rádi, že se vám drží úsměv na tváři i v této nelehké době.

Více na: www.horcovavyzva.cz

Anežka Klabanová

Internetový Turistický závod

Ahoj holky a kluci, určitě si teď říkáte, co to vlastně ten internetový turistický závod je? Tak my vám to rády povíme. Jak asi všichni víte, klasické turistické závody se konají venku v přírodě a s kamarády. Bohužel kvůli vyhlášené karanténě se naše závody nemohly uskutečnit. Nechtěli jsme ale zahálet, a tak jsme si alespoň závody virtuálně přes internet.

Sice jsme nemohly oběhnout trať, plížit se, házet míčkem nebo vázat uzly a orientovat mapu, ale v testových otázkách

jsme si to rozdaly. Zapojila se spousta oddílů z celé České republiky, ale zároveň i ti, co s námi běžně nezávodí. Poznat 12 hradů a zámků, 15 značek a 6 dřevin není vždy jednoduché, ale přesto se našlo hodně dětí a dospělých, kteří měli všechno správně, tím pádem u nich rozhodoval čas vyplnění testových otázek.

Díky ohlasům máme v plánu uspořádat další kola internetového Turistického závodu. Doufáme, že se zapojíš i ty! Samotný virtuální závod a výsledkové listiny naleznete na www.turisticky-zavod.cz

Klára Buncová,
Andrea Fúsková

TOMÍCI PŘÍRODĚ

Milí tomíci, viry nám pořádně zamíchaly jarními a částečně též letními plány. Až se oddílová činnost znovu nastartuje, nezapomeňte, že její součástí může být i pomoc přírodě. Dne Země, kterému předchází dobrovolnické akce Uklidme Česko, se mnoho skupin pravidelně účastní a jistě máte letos chuť se připojit i vy.

Mnoho oddílů pravidelně pomáhá přírodě ve svém okolí. Velmi nás to těší. Chtěli bychom se navzájem hecovat ještě víc a posouvat naše hemžení dále. To ale neznamená, že by se z nás měl stát spolek, co stále po někom pouze uklízí. Troufáme si na větší akce a přejeme si s pomocí vás všech rozvíjet zelenou agendu tomíků. Podpoříme tak nejen oddílové činnosti, ale především přírodu, do které tak rádi podnikáme výpravy a výlety.

Je mnoho oblastí spolkové činnosti, při nichž se můžeme chovat šetrněji a ohleduplněji k životnímu prostředí. Takovému chování se říká environmentální. Další škaredé slovo, které v sobě zahrnuje více významů, z nichž nejdůležitější je zachování, obnova a zlepšení životního prostředí.

Součástí je i kontrola znečišťování či ochrana druhové rozmanitosti. Nejspíš nemůžeme rychle ovlivnit světové znečištění, ale můžeme jít příkladem a šířit osvětu mezi svými kamarády a rodinami nejen u tomíků.

V následujících vydáních časopisu Tomík bude k těmto tématům vždy článek. Mnohé příspěvky můžete sledovat i na vašich chytrých zařízeních na sociální facebookové stránce. Rádi bychom uspořádali i tematické semináře pro vedoucí a starší dorostence.

Postupně chceme představovat témata, která dohromady tvoří souhrn zásad a doporučení. Pomohou nám se v environ-

mentálních otázkách orientovat. Zlepšíme náš přístup a prohloubíme cílenou pomoc svému okolí. Budeme vás informovat o zajímavých aktivitách a možnostech, k nimž se můžete připojit.

Na závěr vás prosíme o vyplnění anketních otázek a jejich zaslání na ústředí. Odpovědi může odeslat vedoucí anebo dejte na oddílovce hlavy dohromady a informujte nás, jak to vidíte vy. Dnešní doba nás neuchránila od starostí a strastí. Jsou stejně naléhavé, jako byly ty před sto lety.

ANKETNÍ OTÁZKY:

- 1) Třídíte odpad v klubovně i na výpravě a na táboře?
- 2) Jaké druhy odpadu třídíte?
- 3) Uklízíte pravidelně okolí klubovny?
- 4) Jakých aktivit na podporu zdravé přírody se účastníte/jaké aktivity pořádáte?
- 5) Převládá u vás v oddíle použití plastových materiálů oproti ostatním?

Ota Müller,

TOM Rytíři Lužických hvozdů,

Dobranov

Statistiky:

1. závod – 188 závodníků z 28 oddílů
2. závod – 216 závodníků z 33 oddílů

Sněm v Olomouci

Stejně jako spousta tomíků, i já s kolegyní jsme se vydaly na lednový sněm do Olomouce. Rozhodně nepatříme k pamětníkům, těm, kteří se sněmům účastní pravidelně. Pro nás to byl v pořadí teprve třetí sněm. Ale už po prvním sněmu ve Zlíně jsme se pro tuto akci nadchly. Proč? Při naší spoustě inspirace pro oddílovou činnost a poznání na něm zajímavé lidi. Takže jsme do Olomouce odjížděly napnuté, koho zajímavého letos potkáme a kam nás toto setkání může nasměrovat. A náhoda k nám byla velkorysá.

Naše první kroky mířily na ubytovnu, kde nás čekalo přátelské přivítání a malá ochutnávka místní speciality – chléb s tvarůžkem. Pak už nic nebránilo tomu vyrazit do restaurace, která byla zarezervovaná pro účastníky sněmu. Všude bylo plno a na nás dvě zbyl stůl. Bylo logické, že si časem někdo přisedne. Jako první došel pan Havelka, bývalý předseda

KČT, který v současnosti mapuje historii chalup KČT. A první zajímavé setkání bylo tu! Postupně se náš stůl zaplňoval a stejně tak celá restaurace. Pak k nám přišla paní, která se představila jako Káča. Tato úžasná paní byla skautka tělem i duší a povídání s ní nám zpříjemnilo celý večer. Na přítomných bylo vidět, že si setkání užívají stejně jako my. Vždyť cílem je sejít se s přáteli z různých koutů republiky.

Sobota už patřila sněmu. Po slavnostním zahájení byli představeni čestní hosté Jan Havelka, Káča-Kateřina Rocmanová, zástupce rakouských tomíků Markus Antner. Také nás uvítal i primátor města Olomouce. A vyzval nás, abychom se během zítřejší procházky stavili za ním na radnici, že nás provede. V tuto chvíli jsme ještě netušili, jak zajímavá nabídka to je.

Sněm se rozběhl podle předem připraveného scénáře a pokračoval v rychlém tempu. Od povídání hostů až ke klíčové otázce „Proč ubývá oddílů?“. A seznámení s výsledky ankety, která měla pomoci nalézt odpověď na tuto otázku. Tím byl dopolední blok zakončen.

Po dobrém obědě jsme všichni zasedli zpět a jak to bývá začala nás obcházet poobědová únava. A jistě by na mnohé padla, pokud by nenastoupil Hop se svojí Hořcovou výzvou. Než jsme se nadáli, byli jsme rozděleni do sedmičlenných družstev. Čekal nás seznam úkolů, které jsme měli plnit v časovém limitu. Byla to soutěž plná humorných situací. Např. když jeden náš člen šel obíhat dům a ještě se u toho rozhodl sníst jablko a na závěr vyběhnout schody. Byli jsme rádi, že se nám cestou neudusil. Nebylo podstatné, kdo vyhrál, ale že se všichni dobře bavili. A pokud chtěl Hop nalákat další oddíly na Hořcovou výzvu, tak se mu to myslím povedlo!

Také byl představen turistický závod, a to nádherným sestřihem z Mistrovství ČR. Za sebe musím říct, že kdykoli vidím nějaký klip k turistickým závodům,

okamžitě se začnu těšit, až vyběhneme na trať. Turistické závody jsou totiž nedílnou součástí naší oddílové činnosti, při které poznáváme krásné kouty naší země a samozřejmě také báječné lidi. Takže doufáme, že jejich prezentace inspirovala další oddíly.

Během odpoledne předal předseda Asociace TOM Tomáš Novotný vyznamenání Stříbrný hořec Jiřímu Chouroví, Aleši Sedláčkovi a nepřítomnému Karlu Snětinovi. Při této příležitosti nám byly rozděleny speciální slovníčky pro dříve a později narozené. Slovníček obsahoval zkratky důvěrně známé mladé generaci – LOL a podobně, ale našli jsme tu i zkratky našeho mládí CCCP, SNB atd. Tento slovníček ostatně dobře posloužil hned na naší první schůzce. Uspořádali jsme soutěž dětí versus rodiče. Děti hádaly zkratky z dob minulých a rodiče ty moderní. Přestože rodiče měli navrch, děti se

nedaly. I když nevěděly, co zkratka znamená, nevzdaly to. A tak jsme se třeba dozvěděli, že písmena SNB značí smutek našich babiček atp. Za tento slovník Jiřímu Chouroví velmi děkuji.

Zajímavou informací pak byla možnost zřízení oddílových stránek podle připravených šablon s doménou tomini.cz.

Inspirovat jsme se také mohli oddílem KADAO, který v létě cestoval po Balkáně. Sjížděli řeky a jezdili na kole. Jejich fotky byly opravdu krásné. Stejně jako vyprávění cestovatele Tavy Moravce. Tímto zajímavým vyprávěním pak sněm skončil.

Druhý den jsme se všichni těšili na komentovanou procházku Olomoucí. Prohlídku jsme zahájili v pracovně pana primátora. Radnice v Olomouci je překrásná, pracovna je celá obložená tmavým dřevem a dýchá dobovou atmosférou. Pan primátor se nám věnoval a provedl nás i kaplí sv. Jeronýma. Po té už jsme pokračovali do centra s našim panem průvodcem.

Provázeli nás mladíci, který v Olomouci studuje pedagogickou fakultu a byl opravdu výborný. Jeho komentář nepostrádal vtip a vybral pro nás to zajímavé. Pověst o náruživém koníkově, který se dostal do domovního znamení, nás všechny pobavila. Na závěr prohlídky nás čekal už jiný průvodce, tentokrát v arcibiskupském paláci. I tato prohlídka byla skvělá.

Přestože nám celou dobu prohlídky města pršelo, Olomouc nás na tolik okouzila, že sem určitě uspořádáme oddílový zájezd – další inspirace! Během procházky jsme se seznámily se členy brněnského oddílu Racek a ti nám zase poradili zajímavou trasu na vandr do Maďarska. Co z toho plyne? Na sněm jedině se zápisníkem! Je to neutuchající zdroj inspirace!

Závěrem bych ráda poděkovala organizátorům za báječný víkend strávený v Olomouci, plný inspirativních setkání, zábavy i poznání.

*Regina Böhmová,
TOM Rokytná, Brno*

*Na sněmu fotili: Tomáš Fúsek,
Tomek Hurt a Jindřich Zápotocký*

Lyžování v rakouském Ski Amadé

Náš oddíl každoročně o jarních prázdninách vyráží na lyže do Alp. Již od devadesátých let objíždíme střediska v ČR, později na Slovensku. Od roku 2008 se pravidelně vydáváme, společně s rodiči kluků a holek, střídavě do Rakouska nebo Itálie.

Tentokrát jsme vyrazili do oblasti Ski Amadé. Nachází se na jih od rakouského Salzburgu. S pomocí brněnské agentury (díky, Terko) se nám podařilo zajistit mládežnický hotel Tauernruh v Radstadtu, kde jsme byli pět dní ubytováni. Zázemí a vybavení hotelu bylo pro naše početné mládežníky velmi příjemné. V hotelu se nacházely pingpongové stoly, fotbálek a wellness, kde jsme trávili mnoho času po večerech a kromě toho měli k dispozici vlastní jídelnu, kde se hrály deskové hry a také se hodně zpívalo.

Z lyžařských středisek jsme navštívili Zauchensee/Flachauwinkl a Flachau, kde jsme lyžovali naposledy v roce 2009. Poznali jsme i malinké středisko Altenmarkt/Radstadt nebo obrovské moderní středisko Schladming, které většina z nás navštívila poprvé. V Alpách jsme zažili snad všechny druhy počasí, od azura, přes

husté sněžení, víchř i déšť. Během tří dnů napadlo půl metru sněhu, takže jsme si kromě jízdy v peřině užili i stavbu iglů.

Až na jedno kolínko se nikomu nic nestalo a všichni jsme dorazili domů v pořádku plní zážitků. Jsme rádi, že se nám podařilo zásadně snížit věkový průměr této akce, a doufáme, že i v příštím roce pojede mnoho dětí a s nimi i jejich rodiče.

Tom Weicht,
TOM Kadau, Opava

Tak a už se zase jede. Kam? No, na lyže, na hory, na Benecko. Vedoucí říkali, že sem Kadeti jezdí už víc jak 15 let, to je ale strašně dávno. Já jedu podruhé. Autobus funí serpentínami stále vzhůru. Pozorují známé sjezdovky a společně s kamarády se těším, jak to zítra rozjedeme. Jen toho sněhu je nějak míň než vloni, a tak žádné válení v závějích nebude.

Ted' ale musíme natahat tu kupu batohů, lyží, hrnců a spacáků dovnitř do školy, změnit šatnu v lyžárnu a jídelnu v ložnici, hernu a kuchyň. Je nás tu čtyřicet, a tak je v chodbě pěkná kupička, no spíš kupa všeho možného. Postupně se někam ztrácí. Za chvíli je vidět i podlaha a dá se projít. A když v naší noclehárně naházíme na zem spacáky a karimatky, je tu útulný čubes, skoro jako u mě v pokojíčku. Dáme si nalít čaj a s rízkem od maminky zasedáme k večeři.

Po večeři a chvilce odpočinku ještě procházíme rychlokurzem horské služby. Orientace, buzola, mapa, zdravotvěda, chování na sjezdovce a tak. Teda dobrý a asi použitelný, ale když vás učej, jak se chovat v lavině a venku je dvacet čísel sněhu, je to trochu divný. Po večerce zalézáme do spacáků. Někdo usíná hned, někdo povídá a ztíšíme se až po dvacátým napomenutí. Ráno pohled z okna nic moc, prší, je mlha, trochu na nás padá deprese.

Navzdory tomu nás vedení vyhání ven na rozcvičku v plavkách. Je zvláštní, že nikdo neprotestuje a neřuká, skoro to vypadá, že to všechny baví. Rozdělují nás do výkonostních skupin. Já a několik opatrnějších začínáme na pomalejší Barče, ale když se nám podaří pár jízd nespadnout,

přejíždíme vedle za ostatními na HSK. Tam utváříme několik partiček a společně hobluje sjezdovku s nadšením a elegancí, nad kterou ostatní lyžaři žasnou a občas i vrtí hlavou. Během dne se vypracujeme k dokonalosti, takže můžeme navštívit i vedlejší Kejnosi. To už je ale opravdu velká sjezdovka, mám z ní trochu strach a respekt, ale je tam lanovka se sedačkami, což mě moc baví.

Mám toho za celý den dost a večer svlínám přezkác s pocitem úlevy. Ještě stihneme zachránit pár plyšáků ze spacákové laviny, přemůžeme Yettiho a jdeme spát. Ráno hned po tradiční plavkové rozcvičce znovu na svah a hned oddílový závod ve slalomu. Jel jsem sice dobře, ale ani dnes to na bednu nebude.

Po závodě se znovu rozjedeme po všech sjezdovkách a každý jezdí podle svých možností. No možná, že někdo i za jejich hranicí, ale stále s nadšením a chutí. Nohy už mě docela bolí, tak se s kamarády občas sejdem v bufetu na hranolkách a kofole. Večer se při vyhlášení výsledků závodu dozvíme, jak kdo zajel a kdo se postaví na stupně vítězů.

Rozdělujeme si ceny od sponzora závodu, svoláme čest a slávu vítězům a pak, pak už je vlastně konec. Za chvíli je ráno. Vše, co je v dosahu, cpu do batohu, hrnu se s ostatními ven, náklad skládáme do auta a nastupujeme do busu. Ahoj, Bencko, bylo to fajn, tak zase za rok!

*Milan Hrstka,
TOM Kadet,
Červený Kostelec*

v Jizerských horách

První březnový týden vyrážíme s téměř třicítkou členů TOM Vltavský paprsek do Albrechtic v Jizerských horách do chalupy Klauzovka která se stává po osm dní naším domovem.

Sami si vaříme, sami se o sebe staráme, lyžujeme, v pohodě bobujeme – a v tom SNĚŽOUR!

Tento nevlastní bratr Yettiho byl spatřen v Jizerských horách, spojujeme se s detektivní kanceláří Ski. Pátráme po něm – honíme ho na lyžích, unikáme před ním na kluzácích, utkáváme se s ním ve sněhové bitvě, prcháme dolů svahem, kreslíme pro další detektivy jeho portrét, stavíme sněhové hradby, hledáme jeho stopy, což jsou informace, kde ho hledat a co máme dělat. Získáváme je z telegramu, z ČTK, z vysílání ČT kanálu 18 nebo z rádia Jizerské hory. Všechny úkoly jsme splnili, získali jsme množství stop do táborové hry, plno skvělých zážitků, užili jsme si spoustu legrace – nakonec Sněžoura necháváme volného, na horách mu je líp.

*Zdeněk Vejrosta,
TOM Vltavský paprsek,
Kralupy nad Vltavou*

Pstruží a jeho okolí

Frýdlant nad Ostravicí, podhorské město v údolí řeky Ostravice, je mnohými považován za vstupní bránu Moravskoslezských Beskyd. Z jeho nedávno zrekonstruovaného, malebného vlakového nádraží se asi patnácti minutovou chůzí dostanete podchodem na tzv. „Vyhliďku“, vyvýšenou část města, které je odtud vidět skutečně jako na dlani.

Za zády se rozkládá masiv Ondřejníku, který je nejvyšší částí Štramberské vrchoviny, spadající do předhůří Moravskoslezských Beskyd. Je úzce spjat se sportovním a kulturně společenským životem obyvatel Frýdlantu a okolí. Z jeho rozlehlých svahů a dlouhého vrcholového hřebene vidíte prstenec tzv. předních Beskyd s nejvyššími horami – fotogenickou královnou Lysou horou, mohutným, dominantním Smrkem, tajuplnou Kněhyní...

A přímo pod tímto Ondřejníkem se nachází jedna z nově pasovaných asociálních chalup s názvem „Pstruží“ dle místní ulice Pstružovská. Zděná chalupa, připomínající velký rodinný dům, je situována v zatáčce u silnice se zahradou, kterou zastiňují vzrostlé stromy. Z tohoto místa se pak v první řadě nabízejí výlety směrem nahoru, na Ondřejník, nebo dolů, do Frýdlantu, kde dále vlakem, autobusem či pěšky můžete poznávat různá zajímavá místa a mnohé turistické atrakce.

Současný pohled na Ondřejník je však poněkud neutěšený a smutný, masiv není zalesněný, kvůli kůrovci je takřka bez smrku, skoro holý..., ale za pár let se jistě budeme těšit pohledy úplně jinými.

Z chalupy se buď po modré značce či po asfaltové cestě dostanete k roubence pod Ondřejníkem, kde najdete posezení s občerstvením, různé herní prvky, dětskou lanovku a hlavně opravdu krásný výhled. Z tohoto místa se dá pokračovat mnoha směry: dál k vrcholům celého masívu, k Ondřejníku a Skalce, vrstevnicí ve směru Kunčice pod Odřejníkem na

Opálenou (skiareál, hospoda s nejlepšími borůvkovými knedlíky v Beskydech a impozantní Lysá hora v celém objektivu).

Město Frýdlant nad Ostravicí je pěší chůzí, podchodem pod hlavní silnicí, velmi dobře dostupné. Je zde veškeré sociální zázemí, síť známých obchodů, kulturní centrum. Cukrárna, restaurace, kavárny, dětská hřiště, sportovní hřiště s umělým povrchem, tartanový ovál a workout hřiště dostupné veřejnosti bez omezení.

Nechybí postarší, avšak na okraji města vhodně umístěný areál koupaliště s tobogánem a přijatelným vstupným. Relaxační centrum Kotelna nabízí vnitřní bazén, saunu, squash kurty, hřiště pro beach volejbal, které je také v blízkosti splavu na řece Ostravici, který vybízí ke koupání.

Říká se, že v Beskydech nebyl ten, kdo nebyl na Lysé hoře, nejvyšším vrcholu Beskyd, v poslední době nejen o víkendech masivně navštěvovaní turisty. Chvilé strávená v krásné Bezručově chatě, ve vlastnictví KČT, je odměnou pro každého turistu (dobré jídlo, pivo, káva, kofola a zase ty impozantní výhledy...). Na Lysou se dá jít z mnoha stran, z Frýdlantu je však nejlépe jet vlakem na Ostravici, odtud po ČTZ k vrcholu. Nebo se nabízí jet autobusem do Malenovic, kde je ŽTZ, vedoucí okolo nejstarší hospody v Beskydech „U Veličků“, kterou stojí za to navštívit. V okolí se nachází zajímavosti jako mohyla Ivančena, Ondrášové díry, či Satinské vodopády.

Nejen Lysá hora je lákavým místem, i Smrk (druhá nejvyšší hora Beskyd) má však díky absenci hospody na vrcholu své kouzlo. Ticho, rozcestník s vrcholovou knížkou a okouzující, neopakovatelné výhledy. Další v řadě našich kopců je Radhošť s hřebenem vedoucí na Pustevny.

Toto atraktivní turistické místo je díky svým nespočtem možnostem (lanový park Tarzanie, jízda na koloběžkách, Valašské stavení aj.), nyní ještě více navštěvované díky stezce v oblacích, zvané Valaška.

Z Frýdlantu se můžete také vydat autobusem na druhou stranu, třeba na Hukvaldy. Zřícenina hradu s okolní oborou plnou vysoké zvěře. Příjemný nenáročný výlet pro všechny věkové kategorie. Vlakem se za necelou hodinu dostanete do Ostravy. V areálu dolní oblasti Vítkovic se koná nespočet letních festivalů a je zde U6 – kterou jistě znáte z pořadu ČT.

Za outdoorovou zábavou i lyžováním v zimě se vydejte autobusem do Bílé. Obec, která leží za přehradou Šance. Nabízí velké množství vyžití v kterémkoliv ročním období. Letní park nabízí atrakce, které zabaví celou rodinu. Lyžování ve ski areálu je skvělé, ovšem velmi vytížené, díky poloze areálu. Zde jsou sněhové podmínky díky klimatu vždy uspokojivé.

Beskydy bohužel v posledních letech sněhovou nadílkou neoplývají, veškeré „sněhy“ zachytí Jeseníky a my jsme ochuzeni. Deset let nazpátek byly krásné běžkařské tratě, ne jen okolo Ondřejníku vytížené, bohužel už pomalu vymizely.

Frýdlant a okolí nabízí nespočet možností, kde strávit čas a radovat se z krás přírody. Beskydy jsou zcela jiného rázu, a to nás právě baví, rozmanitost naší „malé“ země.

Pavla Skotnicová,
TOM Divočáci,
Frýdlant nad Ostravicí

Tak kde máme základnu? Ve Frýdlantu, nebo v Pstruží? Inu, ve Frýdlantu nad Ostravicí, v Pstružovské ulici. Pstruží je vesnička hned vedle. A proč jsme domu, který právě zabydlujeme, aby mohl už na léto sloužit, dali jméno Pstruží?

Zdědili jsme ho po ostravském magistrátu, který ho běžně používal. Rok, co o základně víme, užíváme jen tohle jméno. Těžko odvykat. A asi u něj zůstaneme. Ostatně, Dědov také není Dědov, ale Javor. Věděli jste to?

Takže řekneme-li Pstruží, hledejme Frýdlant, plánujme Frýdlant, jeďme na základnu do Pstružovské 164 ve Frýdlantu nad Ostravicí.

(ton)

Tip na výpravu

Nápad uspořádat výpravu s tajným cílem měla moje dcera Jíťa. Využít srub Psí zub byla jasná volba. Nikdo z nás, ani z dětí, tam ještě nikdy nebyl.

Sraz byl v poledne jedné únorové soboty. Na nádraží Jíťa děti rozdělila do dvou družstev, každé dostalo obálku s úkoly (a též obálku SOS s přesným cílem cesty – kterou ale nakonec nikdo nevyužil). Jízdenku si koupili všichni do Čerčan. Ve vlaku ale vyluštili, že musí vystoupit na zastávce Petrov-Chlomek. Kde ale taková zastávka je, jakým vlakem jet, kudy dál, nikdo netušil. Nebylo vůbec jisté, kde se bude ten večer spát.

Přestup na Hlavním nádraží zvládly oba týmy, dokonce i nasedly do správného vlaku. Z Chlomku již vedla naše skupiny trasa Posázavskou stezkou ke srubu. Cestou čekalo na naše dobrodruhy několik úkolů, jejichž plnění vyžadovalo spolupráci všech členů družstva. Každá skupina psala „zevrubnou zprávu z výpravy“. Ke srubu dorazila první skupina, když se již šerilo. Bylo to jistě překvapení pro všechny.

Ve srubu příjemné teplo a útulno i teplý čaj. Jel jsem s kolegy již v pátek, abychom na místě vše obhlédli a připravili. Též jsme dovezli několik balení dřevěných briket. Večer jsme si vyprávěli zážitky z cesty vlakem i z cesty podél Sázavy. Zážitkem bylo jistě i plnění úkolů. Listovali jsme knihou ubytovaných a podívovali se nad úctyhodným věkem sokolů, manželů Vosátkových (ročník 1930 a 1934), kteří sem jezdili ještě vloni na brigády.

Srub Psí zub stojí na skalnatém břehu vysoko nad řekou Sázavou, ještě výše

na protějším břehu jezdí motoráček Posázavského pacifiku. Do tmy svítí jeho okna, jak prosvítí noční tmou. Všude je krásné ticho a klid. Až ráno, za denního světla, vidíme, kolik je tady v okolí chat. V tuto roční dobu jsou však opuštěné. Náš srub Psí zub pojme pohodlně třináct tomků tak, že každý má svou postel. Lákalo nás hledat rostlinu Psí zub, která dala jméno srubu a která se zde, jako na jediném místě v republice, volně vyskytuje. Pro pitnou vodu chodíme do nedaleké studánky, užitková voda se bere z potůčku. Pro svícení je zde bateriový okruh s LED svítilnami, my měli ledku také, ale přenosnou.

Na závěr se přimlouvám a prosím všechny kolegy: nenechávejte zde žádné zbytky potravin, ani čaje, ani těstoviny, prostě nic. A když už, tak snad jen ve sklenici. Myši prozkoumají a jistě ochutnají úplně všechno. Odnášeli jsme odtud plnou tašku těchto myši načatých balení potravin spolu s několika plastovými obaly od vody, do kterých bych já nenabral už ani vodu na mytí. Srub Psí zub je ideálním místem pro výpravu s tajným cílem.

Vratislav Florián-Hroch,
TOM Klub lesní moudrosti,
Roudnice nad Labem

ESO patří jistě mezi nejvyšší karty, ale já myslím ESO jako „elektronickou správu oddílu“. Byl jsem jistě mezi těmi průkopníky, kteří si zakoupili program ESO ještě na CD. To se muselo nainstalovat, spustit heslem a potom – nic. Odvážil jsem se k ESO vrátit asi dvakrát a potom CD skončilo v „propadlišti“, nepoužívané.

Novinkou byl program ESO „on line“. Nadšení ale vystřídala obava, *co s tím dál*. Platil jsem si licenci jistě tři roky, většinou se alespoň jednou v roce se na program podíval a odložil jeho používání na zimu, že k němu vrátím. Nestalo se.

Termíny školení se většinou kryly s jinými akcemi. Kontrolou účetnictví jsme vždy prošli s čistým štítem, leč moje excelové tabulky se moc nezamlouvaly ani úřednicím na radnici, ani účetním tomíkům. Vloni jsem se zúčastnil celodenního školení v Praze. Vedl ho Tomek Hurt. Bylo nás tam snad sedmdesát, ze všech různých spolků, všech věkových kategorií a jistě jsem tam nebyl nejstarší. Vše názorné, na vlastních noteboocích, podrobné vysvětlení na příkladu fiktivního oddílu. Tehdy jsem se znovu rozhodl pro ESO. Tomek nabízel pomoc, radu, spolupráci.

Od nového roku program používám. Jsme malý oddíl, a tak si hospodáříme sami. Založit účetně nový rok, rozjet program, bylo ale nad moje síly i chápání. Oslovil jsem Tomka. Ochotně mi vyšel vstříc a v mém účetnictví se stal *andělem*

strážným. Sleduje mé počínání, radí a odpovídá na moje sáhodlouhé soubory otázek. Jsem rád, že mi může *koukat do karet*. Jen díky němu jsem začal a pronikám do tajů ESA více a více.

Pro všechny kolegy, kteří se ještě nerozhodli pro účetní program ESO – nebojte se a pusťte se do toho! Spoustě věcí ještě nerozumím, ale učím se a se svým *andělem strážným* to jistě zvládnou. Jen doufám, že takových žáků nemá Tomek více, aby se z toho nezbláznil. Sám toho má taky jistě až nad hlavu.

Děkuji ti, Tomku, za ochotu, rady a pomoc. Vážím si toho!

Vratislav Florián-Hroch,
TOM Klub lesní moudrosti,
Roudnice nad Labem

Nosil mlynář ponožky?

Od počátku září minulého roku žijeme tak nějak ponožkově. Bedlivě sledujeme ponožkové trendy, každou oddílovkou se předháníme, kdo má na nohách lepší a extravagantnější vzor. Všichni se snažíme dostat do vysněné *Nejvyšší ponožkové rady*. A když přijdou pololetní prázdniny, naše ponožková euforie nezná mezí.

Letos jsme vyrazili do Oparenského mlýna za mlýnským kolem, které se točí, za náhonem, za psem Kulichem, hodnými správci Helčou s Kamilem, ale taky za neskutečným množstvím bahna. Hnání vědomím, že *Staňák plus bláto rovná se šťastný Staňák*, jsme se té louky za domem vůbec nebáli a řádili na ní bláto nebláto.

Ale jak to bylo s ponožkami? Ve mlýně jsme se snažili zjistit, zda i mlynáři ve všech dobách nosili ponožky. A tak jsme se ponořili do zkoumání ponožkových trendů minulých let a bádali a bádali. Dobádali jsme se až na zříceninu Oparenského hradu, kde pán, který se bůhví proč jmenoval Smil, už kdysi dával pocestným, kteří u něj přespalí, ponožky z ovčí vlny. No, pravda, trochu jsme si to vymysleli ... ale ti cizí lidé, kteří na nás na zřícenině s otevřenými pusami koukali, tomu jistojistě věří.

Staňáci během výpravy plnili své pomyslné pytle s moukou a snažili se stát co nejlepšími mlynáři. Správcová Helča nám ukázala mlýn, vysvětlila, jak se mlela mouka, pustila mlýnské kolo a povyprávěla i o tom, jak to mlýnské kolo vyrábí elektrinu. Mezitím jsme se váleli na peci, hráli na kytaru a vlastně i zpívali bez kytary. Když

totiž děti přinesou hit "Vývar, vývar z krtka", je naše snaha o hezké táborové zpívání s kytarou stejně marná.

Bylo nás tam jako psů a užili jsme si to znamenitě.

Ondra Šejtka,
TOM S.T.A.N., Praha

Staňáci brigádničili v Janově

Na začátku března, tedy ještě v dobách, kdy jsme se mohli libovolně scházet a shromažďovat, a v republice bylo jen pár lidí nakažených koronavirem, jsme se jeli s dospělými Staňáky do Janova. A to za účelem rovnání dřeva, mytí oken, odpa-
vučínování celé chalupy, vymetení nepo-
řádku zpoza skříní, umytí celé kuchyně i dalších úklidových prací.

Nezalekli jsme se ani hromady dřeva, která se jednoho rána objevila přede dveřmi. Z hromady a špíny kolem měly největší radost ministaňáci, děti velkých Staňáků.

A skládali úplně všichni, nadšeně, bez nějakých nervů, že to z bundy už patrně nikdy nikdo nevypere. Brigádu jsme si užili a věřím, že po našem odjezdu byla chalupa zase v o něco lepším stavu.

Ondra Šejtka,
TOM S.T.A.N., Praha

KADA OBĚŽKOBUS

Předposlední únorová sobota patřila běžeckému lyžování. Díky aktivitě vedení Odboru KČT Slezský tomík (Rosti Kašovského – TOM Čmoudík Ostrava a Honzy Říchného z TOM Zálesák Hlučín) se podařilo nakoupit mnoho párů běžeckých lyží a bot všech velikostí. Je domluveno, že si oddíly sdružené v Odboru Slezský tomík budou zakoupený materiál mezi sebou půjčovat a tudíž jsme naplnili autobus úplně až po střechu. Protože nás zima v letošním roce obchází obloukem, museli jsme vyrazit za sněhem do nedalekých Jeseníků, konkrétně na Skřítek. V okolí Skřítku se v zimě udržují běžkařské trasy, po kterých jsme vyrazili ve dvou skupinách.

Skupina starších a rychlejších vyrazila napřed a za nimi se vypravila méně zkušená skupinka mladších, z nichž několik začátečníků stálo na běžkách úplně poprvé.

S úvodním nedlouhým kopcem jsme si všichni poradili na jedničku. Počasí nám přálo a my si užívali krásné bílé zimy. Obě skupinky se sešly na Alfrédce - křižovatce běžkařských tras s bufikem. Náš původní plán dojet na Starou Ves jsme brzy zavrhl, jelikož i ti nejmenší byli stále plni sil. Nakonec jsme všichni dojeli až do Karlova, kde nás čekal autobus. Je to k nevíře, ale i naši nejmenší toho dne naběhali krásných 16 km, starší přidali pár kilometrů navíc.

Tento skvělý den na běžkách jsme si užili nejen my, ale i naši rodiče, kteří se k nám do autobusu přidali. Běžkování jistě zopakujeme i v příštím roce a věříme, že se k nám přidá ještě více oddílových členů.

Adam Weicht,
TOM Kadao, Opava

Ledové království

Z dnešního pohledu to vypadá takřka neuvěřitelně. Společenská událost, při které se ve zcela zaplněném sále sešlo více než 200 rodičů s dětmi. Účastníků akce bylo tolik, že si někteří ani neměli kam sednout a museli jsme jim přidávat židle. Všichni, ať již byli převlečení za pohádkovou postavu nebo ne, se dobře bavili. K tomu tombola, v níž bylo přes 150 cen. Vstupné dobrovolné, na vstupenkách jste mohli spatřit ledové království.

A dnes? V době virů? Ušila jsem 80 roušek, tři srdíčka a za oknem jsme s vnučkou vytvořily srdíčkové zápichy. Fotky najdete na našem facebooku.

Hana Paňáková,
TOM Kamínek, Chropyně

Naše vedoucí využily toho, že máme jarní prázdniny, a tak jsme se s holkama ze skupinky Sluníčka sešly místo v pátek až v sobotu. Na páteční schůzce nám částečně vysvětlily hru na večer a rozdělily nám různé postavy, kterým jsme měly doma vytvořit papírový profil. Už dopředu jsme věděly, že půjdeme do kina na film V síti. Některé z nás si k němu našly třeba recenze, informace, rozhovory. Když jsme přišly na sraz u kostela a odložily si věci, vyrazily jsme na trolejbus do Zlína. Film byl zajímavý a poučný. I přes vážné téma zneužívání na sociálních sítích se ve filmu objevily vtipné scény.

Dozvěděly jsme se třeba zásady chování na sociálních sítích nebo jak pomoci někomu, kdo s tím má nějaký problém. Potom jsme se vrátily opět MHD do Otrokovic. Zatímco jsme čekaly, až nám dovezou pizzu k večeři, povídaly jsme si o filmu a celé téma jsme si shrnuly. Po pizzách se jen zaprášilo. Když jsme dojedly, přišel čas na hru s našimi vytvořenými profily, některé byly hodně propracované. Všechny profily jsme daly na stůl, aby si je mohl kdokoliv přečíst, tak jako je to na opravdových sítích. Potom jsme buď čekaly až nás někdo kontaktuje nebo jsme měly někomu napsat. Cílem bylo najít správnou dvojici a přijít na to, jaký problém je v naší konverzaci a jak ho řešit. Třeba když se šedesátiletou paní snažil někdo okrást tím, že se vydával za jejího syna a tvrdil jí, že přispívá na dobročinnou akci nebo kluk, který měl nějaké problémy a vyléval si vztek na lidech, co přidávali veselé příspěvky.

Na konci hry jsme své role představily ostatním. Potom jsme měly volnou zábavu, někdo si povídal, někdo hrál aktivity a některé holky se pustily do vaření. Pod odborným dohledem, samozřejmě. Původně to měly být palačinky, ale ukázalo se, že v kuchynce není pánev, takže z toho vyšly vafle. V každém případě byly moc dobré.

Pak už jsme jen nachystaly spaní a pustily film, jen tak, pro zábavu, a postupně usnaly.

*Štěpánka Miklová,
TOM Otrokovice*

Jarní uklízení v Dědově

Bylo, nebylo. V dobách dávno minulých, kdy děti měly radost, že nemusí do školy, lidé se směli setkávat alespoň v menších skupinách, obchody byly otevřené a na veřejnost se smělo bez roušky, proběhla v Dědově jarní brigáda. Mezi osmi brigádníky měly své zastoupení oddíly TOM Svišti, které reprezentoval Mára, TOM Pěšinky a Ostříží v zastoupení Vaška a Petra, TOM Kadao, ze kterého přilétl Motýl, TOM S.T.A.N. zapůjčil Pindu, z TOM Jeleni přicválal Kudrňák a z již zaniklého oddílu TOM Lvícci vypomohli Harry a Mimoň.

Jak vidno, samí mladí, silní borci. Přesto nezůstali o párcích, kuchyně se svou zručnou rukou chopil Kudrňák a moc dobře se o všechny postaral. I ve ztížených

podmínkách, kdy byly některé suroviny v obchodech nedostupné, povedlo se sehnat vše potřebné na jeho kulinářsky vyzdobené recepty, které všem dodaly dostatek sil ke splnění všech úkolů. A že jich bylo!

Zejména štípání dřeva vyplnilo velkou část brigádního času. Krom toho se stihla i řada dalších potřebných činností, jako umytí oken a stínidel lamp, kompletní vydrhnutí všeho nádobí v kuchyni, vyčištění

ní matrací, ometení pavučin v domě a další úklidové práce. V mezech byly zameteny zbytky listí kolem chalupy a uklízeno ohniště, včetně srovnání neuhledné hromady dřeva. Poradili si také s krtkem, který hyzdil dědovské pozemky svými hromádkami. Hromádkami hlíny, pocho-pitelně... Opomenout nelze ani shrabání pilin a dřevních odštěpků, které se na pozemku usadily po práci této i předchozích brigádních part.

Kromě práce se užilo i dost zábavy. Přes den rozhovory o situaci kolem koronavirové epidemie. Nejzajímavějšími informacemi přispěl správce chalupy, pan Veselý, který měl obdivuhodný přehled o současném dění. Sobotní večer do stavení k moudré rozmluvě a kultivované zábavě dorazil náčelník, který povzbudil vřelým slovem a kapkou dobrého pití. Volné chvíle byly vyplněny zpěvem či hrou deskových her.

Akce to byla velmi příjemná a užitečná. Podobné akce jsou na jaře plánovány ještě dvě. Začátkem dubna má proběhnout brigáda v Dobré Vodě. V druhé polovině dubna je plánována brigáda ve Sloupu. Nezbyvá tedy, než doufat, že tato dědovská brigáda není na dlouhou dobu tou poslední...

*Marek Kuskov,
TOM Svišti, Roztoky*

Státnický summit v Mezholezích

Na asociační základně v Mezholezích se na přelomu ledna a února roku 2020 konal summit světových státníků na podporu řešení hladomoru v republice Bramborie. Přijely hlavy států z celého světa. Nechyběl zástupce zástupce Takako Keiko Mai ze země vycházejícího slunce nebo paní Řeřula Ulejčej ze státu Čajmala.

Nápady na řešení hladomoru byly mezi vyslanci různorodé. Od zásobování Bramborie podmořským tunelem nebo speciálními helikoptéry, evakuaci všech 12 obyvatel republiky Bramborie do Evropy, po pěstování nové super odolné odrůdy brambor v hypermoderním skleníku.

Součástí summitu byla poznávací vycházka na nedalekou rozhlednu Koráb, odkud vyslanci jednotlivých zemí zkoušeli domů poslat vlaštovku. Zda už některá dorazila, zatím není známo. Zapomněli jim nainstalovat sledovací zařízení.

Republice Bramborii teď zbývá vybrat z rozličných nápadů a uskutečnit velký projekt na svou záchranu. Summit byl vyhodnocen jako velice úspěšný a skončil bohatým rautem pro všechny zúčastněné.

*Kateřina Frdlíková,
TOM Trilobit, Beroun*

Vejři se prohnali ledovou Prahou

Jednou za dva roky se s naším oddílem účastníme akce pionýrů pro děti a mládež *Ledová Praha*. Během této akce je možné navštívit zdarma či se slevou různá muzea, památky a zajímavosti v Praze.

Letos jsme opět vyrazili. Praha je město mnoha možností, vždy si najdeme něco nad rámec bohaté nabídky, kterou zajistí pionýři. My se vydali do České národní banky na výstavu *Lidé a peníze*, kam jsme se museli předem objednat. Bylo to zajímavé a poučné. Úsměvné bylo, že při vstupu nám zabavili šest nožů, které nosí

každý správný tomík, aby si mohl namazat svačinu. Při odchodu nám je vrátili.

Během tří dnů o pololetních prázdninách jsme navštívili mnohé pozoruhodnosti: muzeum voskových figurín, orloj, i botanickou zahradu Univerzity Karlovy. Tam se dětem líbilo, ale byly zklamané, že neprodávali kaktusy, ale jen masožravky.

Odsud to bylo jen kousek na Vyšehrad, který jsme jen prošli, navštívili Slavín a absolvovali prohlídku Cihelné brány, kase-mat a Gorlice. Na Kavčích horách v galerii ČT Rohlík jsme viděli výstavu Království a kus pohádky k tomu.

V Národním památníku hrdinů heydrichiády na nás zapůsobila smutná historie, až jsme měli z toho mrazení po těle. V muzeu policie měli policisté přípravnou spoustu soutěží, kvízů a ukázek, jak zadržet pachatele. Na Barrandově ve Film-pointu byla výstava k Princezně se zlatou hvězdou. Mimo to jsme měli možnosti si vyzkoušet všelijaké různé kostýmy.

Do Národního pedagogického muzea jsme přišli těsně před zavírací a nestačili si ho celé prohlédnout. Dlouho do večera bylo ale otevřeno Muzeum alchymistů a mágů staré Prahy. Velmi zajímavý byl výhled z věže na večerní Malou Stranu a na Petřín. Nevynechali jsme ani Pražský hrad. Viděli jsme Vladislavský sál, baziliku sv. Jiří a kouzelnou Zlatou uličku.

Do chrámu sv. Víta, jsme se nedostali, protože tam byla mše, která nebyla pro turisty. Ušetřený čas jsme věnovali k opakované návštěvě pedagogického muzea. Tentokrát nám nic neuniklo a děti byly velmi spokojené. Z Prahy, která nebyla vůbec ledová, jsme se vrátili plni zážitků, poučení a poznání. Jo, a azyl jsme našli u tomíků na Žižkově.

*Jan Schejbal-Žwejk,
TOM Vejři, Lovosice*

týpí jako domov

Týpí je kruh.. a život vlastně také

V dnešní nelehké době mě okolnosti kolem epidemie znovu přivádí k myšlence, že život je kruh. Není asi náhoda, že epidemie koronaviru přišla po 100 letech od takzvané španělské chřipky, kdy se Evropou prohnala pohroma snad ještě horší a zákeřnější. Naši pradědové a prababičky tehdy museli čelit podobné výzvě. Ve dnech karantény a krize, kdy se musí náš sportovní i kulturní život vejít mezi vymezený prostor našeho obydlí, si člověk znovu vzpomene na kruhový prostor, kterému říkáme týpí.

Jiří Macek-Čiksika v knize Táboříme v týpí říká: „Bydlet v týpí, to je jako být uvnitř obrovského živoucí, dýchající bytosti. Zvláště při dlouhodobém táboření se týpí stává skutečným domovem a naplňuje člověka poznáním i pocity jako jsou radost z věcí, krajiny, lidí kolem sebe, sblížení, láska, přátelství, klid, harmonie. Týpí sblízuje s lidmi i s okolím, naplňuje člověka pocitem dobře vykonané práce“ Kruhový prostor obcerstňuje ducha a hořící oheň vede k rozjímání, nebo meditaci.

Moje meditace vypadá tak, že se v myself soustředím na nějaký bod nebo věc a pokouším se neuhýbat od něj k jiným myšlenkám. Když se tak stane, musím se ke stejnému bodu vrátit. Zpočátku mi k tomu pomáhalo i jednoduché meditační cvičení...

Usadím se do pozice „pohodlný sed“ (sed se zkříženýma nohama, rovná páteř). Spojím prsty na rukou do tvaru týpí uprostřed hrudníku, špičky prstů (i palců) se dotýkají, mezi dlaněmi je mezera. Prsty jsou rovné a roztažené. Směřují nahoru. Oči mám zavřené, nebo otevřené jen na 1/10, tak abych dokoukl tak max. na špičku nosu. Dýchám nosem. Nádech 5 sekund, zadržení dechu 5 sekund, výdech 5 sekund. Zkusím se takto soustředit tak na 11 až

15 minut a na závěr hluboký nádech, zadržím dech ještě déle tak 10 sekund a výdech. Závěr opakuji dvakrát za sebou. Účinky této meditace mi pomáhají proti stresu, vyčistit emoci, které se ve mně drží z minulosti.

Dnešní doba nás neuchránila od starostí a strastí. Jsou stejně naléhavé, jako byly ty před sto lety. Tolik bychom si přáli najít na všechny nemoci nějaký přírodní lék z dávné minulosti našich předků, který jsme třeba již i zapomněli. Jenže takový lék nemáme. Jediné, co mne napadá je, že nejlepší cestou života je duchovní síla. Stále platí staré přísloví, *veselá mysl, půl zdraví*. Je daleko důležitější, než všechny elektronické vymořky moderního světa.

S modrou oblohou

Martin Pejša-Medvěd

foto: Martin Pejša-Medvěd

Mikešovo nožobraní

...řízný a vostrý občasník o nožích určený všem nožomilům

Recyklovaný pilník

Na nožomilském internetovém serveru Knífe.cz již několik let běží putovní soutěž. Spočívá v tom, že z přihlášených jsou vylosováni dva lidé. První je výhercem probíhajícího kola, druhý je dárcem předmětu, většinou nože, do kola dalšího.

A právě touto cestou se do mých rukou dostal nůž, který bych chtěl dnes představit. Nůž je z dílny Jiřího Pindrocha, který o sobě říká, že nože vyrábí rekreačně.

Parciálně kalená čepel nože je vyrobena ze starého pilníku Ajax, rukojeť z opáleného dubu, záštita z patinované konstrukční oceli. Protože pilníky jsou velice tvrdé, je nutné je před dalšími úpravami nejprve takzvaně popustit, tedy zahřát v kovářské výhni a nechat je pozvolna vychladnout.

Dalším krokem pak je opracování do požadovaného tvaru a to buď kováním, nebo broušením. Když má čepel zamýšlený tvar a výbrus budoucího ostří, putuje opět do výhně a po zahřátí na správnou teplotu je zakalena.

V tomto případě byla kalena parciálně, což znamená, že v kalici lázni byl máčen břit čepel a hřbet je měkkí. Následovalo popuštění, teď už jen nějaký čas v elektrické troubě, aby se snížilo vnitřní pnutí v materiálu. Po té byla čepel leptána chlořidem železitým.

Již hotová čepel byla osazena záštitou a vsazena do dubové rukojeti. Nakonec byl nůž finálně naostřen. Toulcové pouzdro domácí výroby je z hovězí usně, namořené lihovým mořidlem a ošetřené včelím voskem.

Díky plochému klínovému výbrusu nůž bez problému řeže dřevěného podpalovacího ježka, stejně jako krájí pečivo či porcuje kuřata a krájí řízky. Problémy nejsou ani při krájení zeleniny jako je cibule, rajče či mrkev. Menší problém samozřejmě nastává při oddělení jádřince rozčtvrceného jablka, ale to je způsobeno šířkou čepel.

Ostří drží nůž velice dobře, jen je nutné vždy čepel otřít do sucha a občas zakrojit do tvrdého salámu nebo slaniny, aby byl povrch konzervován proti korozi.

Jiří Lukeš-Mikeš

Hmotnost:	143 g
Rukojeť:	122 mm
Celková délka:	240 mm
Délka čepel:	118 mm
Šířka čepel:	28 mm
Tloušťka čepel:	4 mm
Cena cca	2000 Kč

Bude Karel Absolon uveden do Síně slávy?

Sín slávy české turistiky je symbolické ocenění významných osobností, které prokazatelným způsobem přispěly ke zviditelnění, slávě, prestiži a úspěchům české turistiky doma i v zahraničí. Od roku 2004 jsou do Síně slávy uváděni především bývalí funkcionáři KČT / KČST.

Jméno Karla Absolona (1877 – 1960) je známé snad každému, kdo se zajímá o přírodu, historii, paleontologii, speleologii. Objevitel Punkevních jeskyní, paleolitických nálezů v Dolních Věstonicích včetně známé Věstonické Venuše, vědec a učitel nebyl nikdy členem řídicích orgánů Klubu turistů. Přesto je podle našeho názoru osobností, která patří do Síně slávy české turistiky.

Poprvé jsme se s Karlem Absolonem jako turistou setkali v Časopise turistů z roku 1927, kde jsou popsány jeho objevy v Moravském krasu. Nebyli jsme si ale jisti, jestli byl členem Klubu československých

turistů, ačkoliv mnoho indicií tomu nasvědčovalo. Dozvěděli jsme se, že existovala speleologická sekce KČST. Jeskyňáři prý byli často členy Klubu ze zjištěných důvodů. Státní dráhy totiž poskytovaly členům KČST slevu na jízdném a zejména pražští jeskyňáři, provádějící výzkumy na Slovensku, toho hojně využívali.

Přestože Moravský kras lákal turisty odedávna a první útulna u Macochy byla Klubem vybudována už v roce 1895, teprve výzkumné práce Karla Absolona vedly ke zpřístupnění Macochy a nebývalému rozkvětu cestovního ruchu v této oblasti. Pokud někteří zlí jazykové tvrdí, že Karel Absolon byl jen kolečkem v soukolí, byl tedy tím kolečkem, které ostatní kolečka pohání a podle kterého se točí. Obdobně je to s objevem Věstonické Venuše. Karel Absolon nebyl tím, kdo ji vykopal ze země – v té době byl na studijní cestě ve Francii. Byl to ale tím, kdo vykopávky řídil a kdo určil, že se jedná o archeologický nález mimořádného významu.

Informací o Karlu Absolonovi jsme měli tedy dost, ale důkaz, že byl členem KČST nám zatím chyběl. Spojili jsme se tedy s Petrem Kostrhunem, vedoucím Pavilonu Anthropos Moravského zemského muzea, který má pozůstalost Karla Absolona na starosti. A už první telefonát nám udělal radost: V muzeu je vystaven diplom, potvrzující, že Karel Absolon je zakládajícím členem Klubu českých turistů. To nám nešlo do hlavy. Klub byl založen v roce 1888, to bylo Karlu Absolonovi 11 let.

Z ČINNOSTI
Klubu českých
turistů

Měli jsme tedy důvod se do Brna vypravit, pana Kostrhuna vyzpovídat a vše uvést na pravou míru.

Společnost nám dělala Hanka Slabáková, předsedkyně Jihomoravské oblasti KČT. Zjistili jsme, že zakládajícím členem KČT mohl být člověk jmenován i za mimořádné zásluhy. Dnes existuje podobný titul – Čestný člen KČT. Karlu Absolonovi se této pocty dostalo v roce 1915, kdy už jeho výzkumy dosáhly mimořádného věhlasu.

Ale byl Karel Absolon řádným členem KČT? Nebo byl jmenován zakládajícím členem, aniž by se účastnil klubového života? Během návštěvy Moravského zemského muzea jsme již odpověď znali. Znali jsme ji vlastně už během prvního telefonátu s panem Kostrhunem. Je vidět, že kurátor dobře zná své sbírky. Na základě naší domněnky šel téměř najisto a našel průkazku Klubu českých turistů odboru Boskovice číslo 1 z roku 1905. Patřila Karlu Absolonovi.

Jitka Zitová a Petr Teringl

Jak trvale uchovat autentické vzpomínky z cest, výprav a vandrů, ukazuje inspirativní výstava ve Vodárenské věži Letná. V nejvyšším patře věže se můžete potěšit výstavou Fenomén Vandrovni knížky a prohlédnout si záznamy pozoruhodných cest i otisky unikátních razítek.

Co je to Vandrovni knížka? Malá knížka formátu A6 s čistými stránkami, které se plní razítky, fotkami, kresbami a poznámkami z výprav s oddílem a cest nebo vandrů s kamarády. Každou takto zaznamenanou výpravu si už natrvalo uchováte ve Vandrovni knížce a kdykoliv se k ní můžete vrátit.

Vandrovni knížky jsou vhodné pro skautské oddíly, oddíly Asociace TOM, woodcrafterské kmeny, turistické oddíly DDM, a vůbec pro všechny oddíly, které pravidelně jezdí na výpravy a tábory. Po několika výpravách během roku se jednotlivé zážitky postupně slévají a mizí v hlubinách paměti, ale na stránkách s razítky zůstanou zachovány.

Výstava také připomene velkou propagátorku Vandrovni knížek, Jellenu Ondrouškovou (1943-2009), která je právě v letošním roce uváděna do Sině slávy pražské turistiky Klubu českých turistů. Expozici doplní informace z historie Vandrovni knížek, ukázky dobového vybavení a blízké projekty. Nejrozšířenější je Turistický deník pro nalepení samolepek, známých jako turistické vizitky.

Za zmínku stojí i návštěva nejvyššího patra nově zrekonstruované věže, která je dominantou Letné již od roku 1888. Když jí bylo právě 90 let, začala sloužit dětským oddílům Domu dětí a mládeže Praha 7, kterým od té doby patří. Sídlí zde také oddíl Mamuti, který právě v době trvání výstavy slaví 40. výročí svého založení.

Máte doma Vandrovni knížku? Víte něco zajímavého o její historii počátkem 70. let, o Miloši Vilikusovi nebo o Jeleně Ondrouškové? Kontaktujte výstavní tým.

Fenomén Vandrovni knížky

Výstava Fenomén Vandrovni knížky bude vzhledem k epidemii nejspíše posunutá. Informace na

<http://ostrovnepadu.cz/vandrovni-knizka/>
<http://ostrovnepadu.cz/fenomen-vandrovni-knizka>

Místo a otevírací doba se nezmění, dětské oddíly a kroužky budou moci objednat komentovanou prohlídku vždy út a čt 14:00 - 18:00 na adrese j.dolezalova@post.cz (pro objednané zdarma).

Výstavní tým
email: brko@kontakt.cz

Připomeňme, že tomíci již téměř dvacet let vydávají vlastní vandrovni knížky. Můžete si o ně napsat na ústředí či si je objednat v našem obchůdku elektronicky.

Miroslav Hepnar, vedoucí dětského oddílu Kadet Červený Kostelec, prostě náš admirál Míra, oslavil patnáctého dubna **krásnou sedmdesátku**. Při té příležitosti mu všichni, bývalí i současní vedoucí a členové oddílu, chceme moc a moc poděkovat. Bez našeho admirála by Kadet nebyl tím, čím je dnes: úspěšným oddílem s pravidelnou činností, vlastní klubovnou a tábořištěm. Přesto všechno je Míra skromný, nenápadný člověk, který si ale o to víc zaslouží uznání a obdiv za to, co pro oddíl udělal a stále dělá. **V čele oddílu je už neuvěřitelných 41 let!**

Admirále,
byl jsi vždy naším skvělým kamarádem, pro mnoho z nás i druhým tátou, dědečkem. Rukama ti prošlo více než 400 členů, které jsi naučil plavat, potápět se, sjíždět divoké řeky, milovat přírodu, spát pod širákem, rozdělovat oheň i uvařit si na něm. I dnes stále umožňuješ prožívat krásná a nezapomenutelná dobrodružství indiánům, zlatokopům a námořníkům na pravidelných letních táborech. Díky tobě jsme my, i naše děti prožili dětství plné kamarádů, her, zážitků a dobrodružství. A to vše jako dobrovolník, pro kterého je tou jedinou, ale současně největší odměnou dětský smích a oči plné jiskřiček touhy po dalším dobrodružství. Proto ti, náš admirále, všichni přejeme spoustu dalších šťastných let s námi a naším oddílem.“

Tvoji Kadeti

Celé předsednictvo a ústředí tomíků se ke gratulaci připojují a admirálovi Mírovi všichni přejí vše nejlepší, pevné zdraví, hodně vodáckých i suchozemských zážitků s jeho skvělou partou a hodně osobní a rodinné pohody!

KADET blahopřeje!

Přání Líbě Valentové

Třetího dubna byl ten den, kdy naše vedoucí, kamarádka a nestorka zlínské turistiky mládeže oslavila sedmdesátiny. Nelze

spočítat všechny děti, které prošly jejím oddílem, stejně jako nelze spočítat hodiny práce, které věnovala turistice mládeže. Obrovský kus odvedené práce, jak pro Klub českých turistů, tak pro Asociaci TOM si zaslouží velké uznání. Neznám člověka, který by byl více ochotný, obětavý a oddaný svému koníčku jako Libuška.

A proto i já se přidávám do velké fronty gratulantů a přeji ti, Líbo, za sebe i za všechny Špendlíky hodně zdraví, hodně štěstí, hodně uslapaných kilometrů, a hlavně hodně elánu do další práce s mládeží.

Velmi si vážíme toho, co jsi pro oddíl udělala a těšíme se, že máš stále dost energie v tom pokračovat. Jsi velkou motivací a velkým příkladem nám ostatním.

*Peter Schovajsa,
vedoucí TOM Špendlíci, Zlín*

Ústředí, náčelnictvo tomíků, mnoho kamarádů z celé republiky-ti všichni tisknou naší milé Líbě ruku alespoň na dálku. Přejeme zdraví a elán. Už se těšíme na osobní přituknutí.

(ton)

Co bylo v únoru, březnu a také dubnu 2020

❑ Roztočtí tomíci se radostně chystali oslavit padesát let své činnosti.

❑ Na svět přišel malý Vilda, příjmením Mánek, a ústředí ho zapilo množstvím českého i ruského šumivého vína.

❑ Domeček v Rožmberku se dočkal nových bobrovek a Tadeáš Klaban začal designovat originální obkladačky hořcem a rožmberskou růží. Celá generální přestavba rožmberského zboží nabrala poněkud svižnější tempo, než tomu bylo dosud.

❑ Skřítci z Plzně dokončili náročnou přestavbu někdejší kotelny v klubovnu a radostně se do útulných nových prostorů přestěhovali.

❑ V Olomouci se konal klidný, příjemný a dobře připravený sněm tomíků. Zazněla na ní kritika Evy Gottvaldové, hlavní nejvyšší hygieničky, kterou o pár týdnů později v návaznosti na tato slova ministerský předseda skutečně propustil.

❑ Zemřel první polistopadový šéf Klubu českých turistů Jiří Linhart.

❑ Kadeti z Červeného Kostelce chystali jubilejní desátý ročník festivalu Expediční kamera.

❑ Michal Urban, šéf odboru pro mládež školského ministeria, opustil po deseti letech svou kancelář a napsal spolkům poděkování za mnohaletou spolupráci.

❑ Ústředí poslalo do světa hořcovou látku a Jirka Chour nové vydání Krhútské kroniky.

❑ V 74 letech odešel na poslední výpravu po milovaných slezských horách bard a turista Jan Sládek.

❑ Tomíci blahopřáli Miloši Zapletalovi k 90. narozeninám a on jim rád a pěkně odpovídal a děkoval.

❑ Viry se blížily do naší malé země ze všech stran, jakkoliv jsme si to nepřáli a věřili, že **nám** se to přeci vyhne...

❑ Vedení spolku napsalo oddílům, že je na jejich úvaze, zda pozastaví či omezí činnost během šířící se virové nákazy.

❑ Náčelník tomíků převzal spolu s dalšími kolegy z předsednictva objekt ve Frýdlantu nad Ostravicí, který vešel ve známost jako Pstruží a který máme od ostravského magistrátu v desetileté bezplatné výpůjčce.

❑ Roztočtí tomíci zrušili svou plánovanou oslavu, Kadeti odpískali svůj plánovaný festival, Karel Snětina odvolal dětský bál, na kterém měl převzít Řád stříbrného hořce. Tomíci rušili školení, divadelní festival Cimrman, který by se letos fakt divil, všichni škrtali výpravy a schůzky, stejně tak výchovné akce či turistické závody. A začali šít roušky.

❑ Ondra Šejtka začal zkoumat Hodnoty mládeže v době koronavirové.

❑ Ája Fúsková a Klárka Buncová poslaly mezi tomíky první internetový turistický závod, který byl časem následován závodem druhým a třetím.

❑ Ivo Skoček vyzval spolek tomíků, aby si naložil.

❑ Ústředí začalo prvně v historii v kanceláři pracovat v kancelářích na směny, s vědomím, že omílaná a stále opěťovaná práce z domova, z nějakého důvodu zvaná home office, znamená často také ztrátu sociálního kontaktu, žraní a tloustnutí, menší soustředění a většinou i menší výkonnost, což tu a tam přiznávají po straně i apoštolové tohoto postupu. Je ale fakt, že ti, kdo zrovna nebyli v kanceláři v Roztokách, měli...home office.

❑ Vláda zmrazila život země a pro tomíky se uzavřely klubovny, tělocvičny, ustala oddílová činnost a nikdo nevěděl, kdy se ji zase podaří nastartovat.

❑ Televizní Děčko si ve svých Zprávičkách všimlo, jak si tomíci nakládají a stejnojmennou výzvu zaregistroval i portál Seznam.

❑ Dřevomorka sežrala kus podlahy v Oparenském mlýně a v kuchyni přibýly podpurné stojky držící strop.

❑ Výzvu Nalož si přijal i Richard Krajčo a stejně tak to udělal později i s Hořcovou výzvou.

❑ Mára Kuskov neochvějně, s rouškou a zcela v intencích vládních autorit organizoval brigády, například čtyřmužný úklid po malování v Dobré Vodě a také generální zametení a vymetení Sloupu.

❑ Jiří Homolka činil totéž v Kusalínu, ať už za pomoci orouškovaných tomíků nebo vlastní rodiny.

❑ Ústředí se chystalo na přípravu projektů v mimořádné vlně investic.

❑ Rodiče tomíků, kteří tu a tam propadali zoufalství nad tím, co na ně valily školy a co oni už dávno zapomněli, se radostně odreagovali Hořcovou výzvou, která vybízela k pečení, pozorování divé zvěře, pobytu na stromu, vytváření čurbesu v bytě z věcí začínajících na p či polévání horkých hlav dětí i dospělých lidí chladnou vodou.

❑ Náčelník a ústřední sekretář napsali seniorním vedoucím starším sedmdesátí roků pozdrav a vybídli je k dobré mysli a setrvalé aktivitě.

❑ Kralupský Paprsek a také roztocké ústředí tomíků poslali do nouzového tábořiště bezdomovců na pražskou Císařskou louku stany a karimatky.

❑ Řada tomíček a tomíků pomáhala potřebným, dědečkům a babičkám, nosila nákupy, sháněla desinfekci, šila roušky a vůbec konala tak, jak by se mělo a slušelo.

❑ Mnozí se od ministryně Marie Benešové snažili naučit, jak se jí sýr s rouškou na ústech, ale dokázali to jen ti nejlepší!

❑ V Pořešíně přistála nová kredenc a Youry s Hopem k ní dodělali kousek kuchyňské linky, zatímco Polana se už těšila na typickou a potřebnou valašskou stříšku nad vodním zdrojem.

❑ Pavla Skotnicová a její frýdlantský oddíl ochotně nabídli ústředí pomoc s úklidem Pstruží.

❑ Pár oddílů honilo zcela bezdotykově velikonočního králíka.

❑ Líba Valentová, dobrá duše a dlouholetá činovnice Klubu českých turistů a naší asociace, oslavila v dubnu své sedmdesátiny v rodinném kruhu a těšila se na odloženou oslavu spolkovou.

❑ Kůrovec sežral lesy a lesíky kolem naší základny Dobrá Voda u Telče a ze základny v lese udělal základnu na mýtině či mezi poli. Na podzim ji ale osázíme listnáči!

❑ Věřící i bezvěrci v našich řadách spínali ruce, aby mohly být letos tábory a náčelník známý přichylností k hygienikům uzamkl jazyk na sto západů.

❑ Ústředí bylo zavaleno dopisy tomíků všeho věku, ve kterých pisatelé spínali viru, snažili se ho vrátit zpět do místa původu, velebili hořec a vůbec psali hodně veselého i zajímavého a ústředí se tím tak tak prokousávalo, jsouc v tichém koprnění, protože papírové dopisy namnoze psané rukou, to se přeci dneska už nevidí!

❑ Pisatel těchto řádků sledoval se zájmem desítky, ba stovky nadšených tomíček a tomíků zapojených do Hořcové výzvy a s nemalou ješitností si zpětně klepal na rameno za to, že se vloni po zajímavém, leč početně poměrně chudě navštíveném FUN TOMu vzepěl tehdejší euforii svých kolegů a namísto FUN TOMu 2020 zakormidloval tomické dění k druhému ročníku Hořcové výzvy. Protože kde by byl dnes FUN TOM, že?

❑ Vláda vyhlásila, že volnočasové aktivity zřejmě budou moci proběhnout od osmého června. Druhý den ministr Plaga řekl, že na tábory se bude moci odjet až v srpnu, což přimělo Českou radu dětí a mládeže a další spolky a společnosti k tomu, aby se ozvaly a vysvětlovaly, že když může lid do hobbymarketů a na farmářské trhy, může se třicítka táborníků zašít na čtrnáct dní někde v lese. Řečeno s nadsázkou. Držme si palce!

Časopis turistických oddílů mládeže.
Vydává Asociace TOM ČR
s podporou Ministerstva školství,
mládeže a tělovýchovy ČR

Redakce:

ústředí Asociace TOM,
ulice Palackého 325,
252 63, Roztoky.

Tel. 220 910 460, 220 910 314

mobil: 777 322 785

E-mail: ustredí@a-tom.cz,

www.a-tom.cz

Číslo do tisku připravili: Jiří Chour,

Tomáš Novotný,

Zuzana Antoňová, Petr Balcer,

Petr Teringl

Grafika: Jiří Chour

Foto obálka: Jiří Chour

ostatní fotografie: oddíloví vedoucí
Příspěvky a fotografie vedoucích jsou
zveřejňovány bez nároku na honorář
a vracejí se jen na vyžádání.

Náklad 800 výtisků.

Vydání tohoto čísla podpořil
Klub českých turistů.

Ondrovi a jeho ženě Ivetě srdečně blahopřejeme k narození malého skautíka Vildy. Všem přejeme všechno nejlepší, ať se jim pospoju dobře daří!

Vltavský paprsek pomáhá

Ve čtvrtek 26. března zareagoval TOM Vltavský paprsek a KČT Kralupy na výzvu Centra sociálních služeb Praha, které shání materiální podporu pro vybudování **homeless městečka** - vybudování stanového města na Císařské louce pro chudé lidi bez domova se zaměřením na seniory.

V současné těžké době koronaviru je každá rychlá pomoc důležitá, a tak jsme odvezli do Prahy 10 karimatek, spacák a stan.

Zdeněk Vejrosta

Hořcová výzva 2020

To to letí, aneb jen tak dál!

Vloni jsem psal do Tomíka příspěvek s názvem *To to uteklo!* Na hustě popsané A4 jsem se ohlédl za třiceti uplynulými léty. Utekly tři měsíce a opět sedím a píšu, i když trochu jinak.

V prosinci a v lednu jsme uspořádali s naším oddílem KADAO mnoho víkendových akcí. Se školáky jsme bruslili, eskymovali, hráli floorbal v tělocvičně, šili vánoční dárky, hráli v klubovně deskovky, měli jsme nádherné Vánoce ve Stříbrných Horách, „sráželi“ se s ostatními oddíly na srazu TOM v Ostravici, zahráli si ringo O Zlaté trenky ve Valmezu, uzlovali na regatě v Ostravě, vypravili autobus na běžky do Jeseníků a taky na lyže a prkna do rakouského Radstadtu.

Ale také jsme s většinou instruktorů a vedoucích, byli na dvou nádherných víkendovkách. Tam jsem si, při pohledu na celou tu mládežnickou partu, opravdu uvědomil, jak ten čas letí.

V závěru roku 2019 vyrazilo sedm aut z Opavy, Ostravy, Brna, Prahy, Olomouce

na Jestřebí boudu KČT, do Jestřebích hor, nedaleko Trutnova a v nich 34 dospělých, k velké radosti provozního pana Mirka Vořechovského. Cestou jsme se zastavili v Petříkově a na Paprsku, abychom vyzkoušeli běžecké tratě Velkého a Malého Šengenu a udělali společnou fotku na Smrku.

V dalších dnech jsme se proběhli na běžkách v Horní Malé Úpě v Krkonoších, prochodili okolí Jestřebích Hor, strávili nádherné hodiny silvestrovské noci na Markoušovické rozhledně, sledovali při čaji Sněžku, Trutnov a všechny ohňostroje v okolí a opékali novoroční vuřty na ohni.

Překrásné dny úvodu nového roku jsme věnovali skalám na Ostaši a v Broumovských stěnách, mnozí s nesmeky na nohou a „fofrholemi“ v rukou. Popíjeli jsme kávičky v kavárně v klášteře v Broumově, hráli deskovky, zpívali u kytar a společně se veselili.

Uplynuly jen tři týdny a v jediném volném víkendu nás pozvali vedoucí Polda

a Jesus na společnou oslavu svých třicátin na skautskou základnu do Pochně. Vyrazilo mnoho aut s běžeckou výbavou, tentokrát do našich milovaných Jeseníků. Krásnou slunečnou sobotu strávila většina v běžeckých stopách na trase Ramzová – Horní Lipová a malá skupinka v hlubokém sněhu při výstupu z Videla na hřeben, k chatě Švýcárna. Všichni si užili sněhu dosytosti.

V neděli procházky pastvinami s ovci, krávy, vepři a dalšími živočichy u léčebny v Horních Holčovicích. Překrásný byl výhled z rozhledny Na Skalce, ale také trochu smutný, na vykácené lesy.

Při pohledu na všechny starší kluky a holky jsem si uvědomil, jak ten čas letí!

Ale byl jsem rád, že jsme spolu, že pořad něco plánujeme, že mám s kým jít! Stále jdeme! A společně jít chceme! Jen tak dál!

Ahoj Tom Weicht,
TOM KADAO,
Opava

**Uzávěrka příštího čísla je již
20. května 2020.**

**Budeme rádi, pošlete-li nám nové
příspěvky a fotky ve velkém rozli-
šení na adresu: chalupy@a-tom.cz
Věříme, že červnové číslo naplníme!**

+ Veverk Joachim pomáhá a chrání

VEVERK JOACHYM BYL ZALEZLÝ DOMA, VZORNĚ TAK PLNIL NARIZENÍ MILOVANE STRANY A VLÁDY

